

РЕГІОН ПІВНІЧНИЙ АЛФЕЛД

I. Географія

Регіон, який розташований у Східній та частково Центральній частині Угорщини, займає північну частину Придунайської низовини. Регіон межує з трьома європейськими державами: зі Словацькою Республікою та Україною – на північному сході та з Румунією – на сході. Окрім цього на півночі межує з регіоном Північна Угорщина, на півдні – Південний Алфелд та на заході – Центральна Угорщина.

Площа регіону: 17.8 тис. кв. км (19.3 % від загальнодержавного розміру території).

Населення: 1.533.162 чоловік, (15.3% від загальнодержавної кількості населення)

Центр регіону – місто Дебрецен, яке найбільше за населенням та площею і в якому знаходяться Регіональна адміністрація та Регіональна рада з питань розвитку території.

Склад регіону

Назва області (міста зі статусом області)	Площа (тис. кв. км)	Населення (чол.)	Центр
Саболч-Сатмар-Берег	5.9	578573	м. Ніредьгаза
Гайду-Бігор	6.2	547357	м. Дебрецен
Яс-Надькун-Солнок	5.6	407232	м. Солнок
Місто Ніредьгаза	0.275		
Місто Дебрецен	0.462		
Місто Солнок	0.187		

У складі Північної Угорщини знаходиться 387 населених пункти, що складає 12.3.% від загальнодержавної кількості; 55 з них мають статус міста.

Найбільші міста

Назва міста	Населення (чол.)
Дебрецен	204297

Ніредьгаза	116336
Солнок	76331
Гайдубесермень	32228
Ясберень	28293
Гайдусобосло	23695
Терексентміклош	23145
Карцаг	22738

II. Економіка

Регіон вважається депресивним з точки зору економічного розвитку. По багатьом параметрам найслабше розвинений і, як свідчать сучасні тенденції, протягом найближчого часу такий стан не має шансів на суттєві зміни. Нажаль протягом останніх років усі позитивні результати в розвиткові економіки були фрагментарними, які не характеризувалися сталістю.

У всіх галузях народного господарства зайнято 507 000 чоловік, що становить 13.1% від загального рівня зайнятості по країні. Рівень безробіття складає 7.8%, що є одним з найбільших показників в Угорщині (136.0% від середнього рівня – третій найгірший результат).

В регіоні утворено і діє 104102 господарюючих суб'єктів (підприємств), в що складає 11.3% від діючих в країні. З них, 1232 – підприємства з іноземним капіталом (4.6% від загальнодержавного показника).

Валовий внутрішній продукт – 1265000000000 форинтів (6325000000 дол. США), що складає 9.6% від загальнодержавного показника. ВВП на душу населення – 942 000 форинтів (4710 дол. США), що майже на третину менше від середньостатистичного і складає всього 72.6 %.

Основними галузями економіки є:

- Експортні операції
- Будівництво, в т.ч. виробництво будівельних матеріалів;
- Торівля і побутове обслуговування.
- Виробництво;

В 2001 році рівень промислового виробництва склав 1.205.000.000.000 форинтів (6.025.000.000 дол. США), або 9.6% відсотка від загального рівня промислового виробництва по державі. Натомість зростання у 2006 році по відношенню до аналогічного періоду минулого року склало 121.6%, що є третім найкращим показником позитивної динаміки в країні в цілому.

За 2005 рік залучено 323.000.000.000 форинтів (1.615.000.000 доларів США), при середньому показнику по країні 439.000.000.000 форинтів (2.195.000.000 доларів США). На одного жителя припадає 2.095.000 форинтів (10475 доларів США).

В області діє 25 промислових парків, які є основними центрами залучення інвестицій. Вони надають відповідні пакети пільг при розміщенні виробництва, створенні нових робочих місць та додержанні визначених стандартів по заробітній платі, соціальним гарантіям та виплатам в бюджети розвитку населених пунктів.

Середня зарплата в регіоні складає 98 232 форинтів (491 долара США) при середньому показнику по країні 112 496 форинтів (563 долара США)

III. Політика

З початку 2007 року в регіоні поступово формуються єдині органи влади та самоврядування. Згідно з Постановою Уряду передбачається створення територіальних підрозділів органів державної виконавчої влади в регіонах та областях. Так, на рівні регіону діє Регіональна адміністрація, а в кожній з областей, що входить до складу регіону – Відділення регіональних адміністрацій. Утворюються регіональні підрозділи центральних органів виконавчої влади – податкових, митних, міграційних тощо – які будуть координуватися Регіональними адміністраціями.

Окрім цього, утворена Рада з розвитку регіону та її виконавчий орган, як структури, які перш за все покликані сприяти соціально-економічному розвитку територій шляхом фінансування різноманітних проектів. Поступово йде переорієнтування цільових коштів, виділених центром, з обласного рівня на регіональний.

Органами місцевого самоврядування, які наділені широкою компетенцією, як і до територіальної реформи, є наступні:

I. На рівні областей:

Загальні зібрання області (ради) – представницький орган

Управління місцевого самоврядування – виконавчий орган

Голова загального зібрання – глава представницького та виконавчого органу.

II. На рівні міст за статусом області, міст та сіл:

Самоврядування міст (сіл) – представницький орган

Мерія – виконавчий орган

Мер – глава представницького та виконавчого органу.

Загальні зібрання областей, міст і сіл обираються за допомогою мажоритарно-пропорційної виборчої системи, голови обласних зібрань – шляхом непрямих виборів загальними зібраннями областей, а мери міст і сіл – за допомогою прямих виборів з використанням мажоритарної системи.

За результатами жовтневих виборів 2006 року до органів місцевого самоврядування в усіх областях (Саболч-Сатмар-Берег, Гайду-Бігор, Яс-Надькун-Солнок) більшість в представницьких і виконавчих органах належить опозиційній до уряду партії ФІДЕС.

Стосовно міст зі статусом області то в більшості з них (Дебрецен та Солнок) також склалася антиурядова коаліція, стиржнем якої виступає партія ФІДЕС. В місті Ніредьгаза утворена проурядова коаліція, на чолі з Угорською соціалістичною партією МСП. Слід зауважити, що Ніредьгаза залишається чи не єдиним анклавом в східній Угорщині, де місцеву владу сформували соціалісти. Такий політичний вибір громади є традиційним і багато в чому викликаний особистим авторитетом мера та позитивних змін, які відбуваються на фоні депресивної в цілому області. Мери міст належать до відповідних політичних сил: в м. Ніредьгаза – Угорська соціалістична партія, в м. Дебрецен та Солнок – ФІДЕС.

Слід зауважити, що співпраця між Радою з розвитку регіону та її виконавчого органу і значною частиною органів місцевого самоврядування є значно ускладненою. Останнє викликано різною політичною належністю керівництва органів управління різного рівня. Спостерігається нерівномірний розподіл бюджетних коштів на розвиток територій: створені урядом органи з розвитку регіону намагаються спрямувати їх в ті адміністративно-територіальні одиниці, в яких сформовані проурядові органи влади.

А.В.Панов,
Юрист, дипломат, кандидат історичних наук